

Про запорожців

Народні перекази

I

...От які богатирі були — земля не держала!.. У нього, у того запорожця, сім пудів голова!.. А вуса у нього такі, що як візьме, було, він їх у руки та як розправе одного туди, а другого сюди, то і в двері не влізе, хоч би ті двері були такі, що через них і трійка коней з повозкою проскочила. Вони на дванадцяти язиках уміли балакати; вони із води могли сухими виходити; вони уміли, коли треба, і сон на людей насилати, і туман, на кого треба, пускати, і в річки переливатися...

Вони мали у себе такі верцадла, що, дивлячись у них, за тисячу верстов бачили, що воно у світі й робиться. Оце, як іти куди у поход, то він, хто там у їх був за старшого — чи ватажок який, чи сам кошовий — то він, кажу, візьме у руки верцадло, подивиться в нього та й каже: «Туди не ідімо, бо там ляхи ідуть, і туди не ідімо, бо там турки або татари заходять, а сюди ідімо, бо тут аж нікогісінько нема...»

II

...А як вони воювались?

Стануть було отут, на Орловій балці, а против них двадцять полків вийдуть. Так полки самі себе поріжуть, кров тектиме по черево коням, а запорожцям і байдуже: стоять та сміються...

А це все від того, що вони знаючий народ були. На своїй землі їх ніхто не міг узяти.

Так вони, як куди їхати, то зараз землі під устілку накладуть, у шапки понасипають та й їдуть. Хто чоботи скине, то й смерть; а хто шапку зніме, тому голову знімуть. Так і їдуть собі. Доїдуть у город який, п'ють, гуляють, музики водять, танцюють, а як світ — посідають на коней та й поїхали. І всі чують, як вони й балакають, як і коні у їх хропуть, а їх не бачать.

Раз були вони у Петербурзі, зайшли у дворець, їм стула подають, а вони посідали на землю та й сидять.

Приходе до їх Катеринич, дивиться, що вони сидять на землі, і давай з них сміяться. Потім підняв руку над одним запорожцем та й цілиться його вдарити.

— Рубай, рубай, — каже, — коли підняв!

Так де тобі рубати! Як підняв руку, так вона й замкнулась, так і залякла...

Примітки:

Пуд — міра ваги, шістнадцять кілограмів.

Верцадла — дзеркала.

Устілка — підстилка в чоботи.